

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI PREKRŠAJNI SUD U ZAGREBU
Zagreb, Avenija Dubrovnik 8

Poslovni broj: 30. Pp-18037/2021

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

P R E S U D A

Općinski prekršajni sud u Zagrebu, po sucu pojedincu toga suda Gordani Jurinić Manzin, uz sudjelovanje zapisničara Maje Butigan, odlučujući u prekršajnom postupku protiv okrivljenika ISKON Internet d.d. kao pravne osobe, radi djela prekršaja iz članka 119.st.1.točke 58. Zakona o elektroničkim komunikacijama-u daljnjem tekstu ZEK ("Narodne novine" broj 73/08, 90/11,133/12,80/13,71/14, 72/17) povodom prigovora okrivljenika na prekršajni nalog Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti – dalje u tekstu HAKOM klasa:344-08/21-06/07, ur.br.376-05-4-21-01 od 9.rujna 2021. i ispravka istog od 7.10.2022.,nakon održane glavne rasprave dana 3.travnja 2023. u nazočnosti predstavnice ovlaštenog tužitelja i branitelja okrivljenika, te odsutnosti uredno pozvanog okrivljenika dana 6.travnja 2023., objavio je i temeljem čl.179.st.1., 2. i 3. i čl.183.st.1. Prekršajnog zakona

presudio je

Okrivljenik –pravna osoba Iskon Internet d.d., OIB 36779353407, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica Florijana Andrašeca 20, prekršajno nekažnjavan, zastupan po branitelju odvjetniku

kriv je

što je u razdoblju od 1.siječnja 2018, te tijekom cijele 2019. i 2020. sve do 31.prosinca 2020. na području RH propustio poduzeti odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih javnih komunikacijskih mreža i usluga na način da nije pravovremeno otklanjao nedostatke utvrđene u reviziji informacijskih sustava i to u revizijskom izvješću za 2018. (od 21.3.2019), revizijskom izvješću za 2019.godinu(od 2.travnja 2020), te revizijskom izvješću za 2020. (od 26.veljače 2021), a u kojima su uočeni slijedeći nedostaci:

I.nedostatak revizije otvorenih korisničkih računa za aplikacije MIND, IDT, SAP koji nedostatak je utvrđen u reviziji za 2018.godinu, te je u reviziji za 2019.godinu utvrđeno da isti nije uklonjen ni u 2019. godini, a u reviziji za 2020. godinu (revizijsko izvješće iz veljače 2021) utvrđeno je da je navedeni nedostatak tek djelomično riješen, iako je kao rok implementacije bio naveden kraj 2020.

II. neodgovarajuća postavka lozinki koji nedostatak je utvrđen u reviziji za 2018. , a nije otklonjen tijekom 2018. i 2019., te je ponovno utvrđen u reviziji za 2019. godinu kada je utvrđen rok za implementaciju krajem 2020. godine, a isti nedostatak je ponovno utvrđen u reviziji za 2020. godinu u kojoj je utvrđeno da je rizik prihvaćen, ali nedostatak nije uklonjen

III. propust u ukidanju prava pristupa aplikacijama u trenutku prestanka radnog odnosa pojedinog radnika, koji nedostatak je utvrđen u reviziji za 2018.godinu, ponovno uočen u reviziji za 2019. godinu s rokom za otklanjanje krajem 2020. godine, da bi isti ponovno bio uočen u reviziji za 2020. s novim rokom za otklanjanje krajem 2. kvartala 2021.

- čime je okrivljenik postupio protivno odredbi članka 99.st.1.i 6. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, 90/11,133/12,80/13,71/14,72/17) propustivši poduzeti odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih javnih komunikacijskih mreža i usluga, u skladu s odredbom čl. 3 i 3a Pravilnika o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga (NN 109/12, 33/13, 126/13,67/16, 66/19) u svezi s člankom 99.st.9. Zakona o elektroničkim komunikacijama, kažnjivo temeljem čl. 119.st.1.t.58. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, 90/11,133/12,80/13,71/14, 72/17)

pa mu se temeljem citiranih zakonskih odredbi

izriče

NOVČANA KAZNA U IZNOSU OD 13. 272,28 EUR
(trinaesttisućadvjestosedamdesetdva eura i dvadeset osam centi)/ 100,000,00 kuna (slovima:stotisuća kuna)¹

Temeljem odredbe članka 33. stavka 11. Prekršajnog zakona okrivljenik je obvezan platiti novčanu kaznu u korist Državnog proračuna na račun naveden u priloženom predlošku uplatnice, u roku 60 dana po pravomoćnosti ove presude, jer će se u protivnom postupiti po odredbama članka 34. Prekršajnog zakona.

Ako okrivljenik u roku koji mu je određen za plaćanje novčane kazne uplati dvije trećine izrečene novčane kazne u korist Državnog proračuna, prema priloženom predlošku uplatnice, smatrat će se da je novčana kazna u cijelosti uplaćena.

Temeljem odredbe članka 139. stavka 3., u svezi članka 138.stavka 2. točke 3. Prekršajnog zakona okrivljenik je obvezan nadoknaditi troškove prekršajnog postupka u paušalnom iznosu od 133 EUR (stotridesettri eura)/1002,09 (tisućdvije kuna i devet lipa)¹ u korist Državnog proračuna na račun naveden u priloženom predlošku uplatnice, u roku 60 dana po pravomoćnosti presude, jer će se u protivnom postupiti po odredbama članka 152. stavka 4. i 1.1. Prekršajnog zakona.

Obrazloženje

1. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti –dalje u tekstu HAKOM klasa:344-08/21-06/07, ur.br.376-05-4-21-01 izdala je dana 9.rujna 2021.prekršajni nalog protiv okrivljenika radi djela prekršaja iz čl. 119.st.1.točke 58. Zakona o elektroničkim komunikacijama. Na navedeni nalog okrivljenik je u zakonskom roku uložio prigovor, te je sud isti rješenjem od 22.9.2022. stavio izvan snage smatrajući ga

¹ Fiksni tečaj konverzije 7,53450

optužnim aktom, te isti vratio na ispravak tužitelju. Tužitelj je u zakonskom roku sudu dostavio ispravljenu optužni akt dana 7.10.2022. koji je poslan na očitovanje okrivljeniku zajedno s pozivom za glavnu raspravu zakazanu za dan 15.studenog 2022.

2.Na glavnoj raspravi održanoj 15.studenog 2022. pročitano je rješenje o stavljanju van snage prekršajnog naloga, ispravak optužnog akta, pisana obrana okrivljenika koju je u spis predala braniteljica zajedno sa prilogom –metodologijom upravljanja rizikom informacijskog sustava, u nastavku glavne rasprave održane 27.ožujka 2023. pročitano je očitovanje tužitelja od 25.11.2022. na pisanu obranu okrivljenika dostavljenu u spis 15.11.2022., te dopuna pisane obrane okrivljenika od 13.veljače 2023. koju je okrivljenik predao u spis na raspravi 27.3.2023., te ie u dokaznom postupku na navedenoj glavnoj raspravi saslušana svjedokinja inspektorica, te svjedok kojeg je predložio okrivljenik, te je sud izvršio uvid i pročitao slijedeće materijalne dokaze koji prileže spisu: rješenje HAKOM-a od 7.9.2021., očitovanje Iskona na pokretanje inspekcijskog nadzora od 15.7.2021., dopis inspektora o pokretanju inspekcijskog nadzora od 15.7.2021., nalaz revizije za 2020. od 28.5.2021., očitovanje Iskona na nalaz revizije za 2020. od 2.7.2021. s pratećom dokumentacijom, nalaz revizije za 2019. od 5.5.2020., očitovanje Iskona na nalaz revizije za 2019. od 16.11.2020., izvadak iz sudskog registra, dokumentacija koju je u spis uz pisanu obranu priložio okrivljenik i to: certifikat od 8.2.2022. koji se odnosi na odjel za Upravljanje sustavima i procedurama naplate i izdavanja računa izdan Iskon Internet d.d. da primjenjuje sustav upravljanja u skladu sa zahtjevima norme ISO/IEC 27001:2013 koji važi do 7.2.2025., Odluka uprave Društva Iskon Internet d.d. od 9.5.2019. o usvajanju dokumenta pod nazivom Politika upravljanja rizicima grupe HT, a sadrži Metodologiju upravljanja rizikom informacijskog sustava od 21.11.2018., procedura upravljanja projektima od 8.7.2019., Odluka uprave Društva od 19.5.2020. usvajanju Pravilnika o upravljanju korisničkim računima sa priloženim Pravilnikom o upravljanju korisničkim računima od 30.6.2021., Odluka uprave Društva od 19.5.2020. o usvajanju Pravilnika o primjerenom korištenju Informacijskog sustava Iskon Interneta d.d. sa priležećim Pravilnikom o primjerenom korištenju informacijskog sustava od 20.5.2020., dokumenat Politike udaljenog pristupa informacijskom sustavu od 18.12.2018., dokumenat Procedure upravljanja pričuvnom pohranom od 21.11.2018., dokumenat Politike upotrebe prijenosnih uređaja od 22.11.2018., Odluka uprave Društva od 23.12.2019 o usvajanju Pravilnika o provedbi projekata u Iskon internetu d.d. sa priležećim Pravilnikom o provedbi projekata, dokumenat procedure prijave incidenata Hrvatskoj regulatornoj agenciji za nadzor mrežnih djelatnosti od 20.3.2020., Odluka uprave Društva od 19.5.2020. o usvajanju dokumenta Upravljanje kontinuitetom poslovanja Iskon Interneta d.d. sa priležećim dokumentom od 26.4.2021., dokumenat Plan oporavka kritičnih IT servisa od 14.5.2021., dokumenat procedure upravljanja operativnim i sistemskim zapisima od 21.11.2018., izvadak iz prekršajne evidencije za okrivljenika. U nastavku glavne rasprave održane dana 3.travnja 2023. predstavnicu tužitelja i branitelj okrivljenika održali su završne riječi.

3.Okrivljenik se u pisanoj obrani od 15.studenog 2022. nije posebno očitovao na ispravak, već u istoj iznosi iste navode kao u prigovoru na prekršajni nalog, te tako u pisanoj obrani od 15. studenoga 2022. okrivljenik osporava počinjenje djela prekršaja navodeći da prekršajni nalog ne sadrži činjenice i okolnosti koji čine bitno obilježje prekršaja te shodno odredbi članka 160. st. 2. Prekršajnog zakona ne sadrži činjenični opis radnje prekršaja iz koje proističe zakonsko obilježje prekršaja, vrijeme i mjesto

počinjenje prekršaja, sredstvo kojim je počinjen prekršaj te ostale bitne okolnosti za točno određenje prekršaja. Ne može se okrivljeniku stavljati na teret da je navodni prekršaj počinio tijekom sve tri godine koje su relevantne za ovaj postupak, navodi da je izreka prekršajnog naloga manjkava i nerazumljiva jer je izostalo navođenje vremena počinjenja djela kao bitnog supstrata svakog optuženja uz koji zakon veže određene pravne posljedice, među kojima su najvažnije početak zastare i primjena materijalnog prava te se na temelju takovog činjeničnog opisa ne može pravilno ispitati jesu li na štetu okrivljenika povrijeđene odredbe prekršajnog materijalnog prava.

U odnosu na meritum spora, okrivljenik prije svega ističe da rješenje ovlaštenog tužitelja, KLASA: UPA-344-07/21-01/42, URBROJ: 376-05421-03 od 07. rujna 2021.g nije relevantno za ovaj postupak te se okrivljenik protivi da se predmetni dokazni prijedlog izvodi i uzima u obzir u predmetnom postupku.

Naime, odredbom čl. 82. st. 3. PZ-a je propisano da ako PZ ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima postupka, na odgovarajući će se način, kada to bude primjereno svrsi prekršajnog postupka, primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku.

Odredbom čl. 18. st. 2. Zakona o kamenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, dalje u tekstu: ZKP) određeno je da ako primjena kaznenog zakona ovisi o prethodnom pitanju o kojem je sud ili drugo državno tijelo, već donijelo odluku, takva odluka ne veže kazneni sud što se tiče ocjene je li počinjeno kazneno djelo.

Sukladno navedenom, a s obzirom na to da se okrivljeniku treba dati mogućnost osporavati sve aspekte optužnog prijedloga pa tako i činjenična utvrđenja, kao i s obzirom na relevantnost i visoke zapriječene kazne, okrivljenik smatra da je razvidno kako se u ovom postupku ne smiju koristiti pravni stavovi i utvrđenja drugih tijela.

Upravo je temeljna svrha postupovnih odredbi PZ-a da se osigura pravično vođenje prekršajnog postupka, zaštita ljudskih prava, pravilno utvrđivanje činjenica i zakonito odlučivanje o prekršajnoj odgovornosti tako da nitko nedužan ne bude osuđen.

Okrivljenik smatra da će se ta svrha, pogotovo u odnosu na pravilno utvrđivanje činjenica, u najvećoj mjeri ostvariti tako da sud ne uzima u obzir gore navedene dokazne prijedloge, sve sukladno odredbi čl. 18. st. 2. ZKP-a u svezi s odredbom čl. 82. st. 3. PZ-a jer utvrđenja državnog tijela u upravnom postupku koje je ujedno ovlašten tužitelj u ovom prekršajnom postupku ne bi smjele a priori imati utjecaja na odlučivanje naslovnog suda jer bi se time narušila i pravičnost vođenja prekršajnog postupka.

Stoga se okrivljeniku mora dati mogućnost očitovanja i obrane u odnosu na sva činjenična i pravna pitanja relevantna za ovaj prekršaj, bez obzira na utvrđenja ovlaštenog tužitelja u upravnom postupku u kojem se odlučivalo o pitanjima u svezi s ovim postupkom.

Okrivljenik ističe da je pogrešno primijenjeno materijalno pravo te je nepravilno primijenjen ZEK i podzakonski akti.

Činjenično je stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno. Odredbom čl. 197. st. 2. PZ-a propisano je da pogrešno utvrđeno činjenično stanje postoji ako je kakva odlučna činjenica pogrešno utvrđena, odnosno kad sadržaj isprava, zapisnika o izvedenim dokazima ili tehničkih snimki ozbiljno dovodi u sumnju pravilnost ili pouzdanost utvrđenja odlučne činjenice.

S obzirom da je odredbom čl. 119. st. 1. t. 58. Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje u tekstu: ZEK) propisano da se prekršaj sastoji u tome da okrivljenik ne poduzima propisane mjere u svrhu zaštite sigurnosti i cjelovitosti elektroničke komunikacijske mreže ili elektroničkih komunikacijskih usluga, ili ne

obavješćuje korisnike usluga o opasnostima za sigurnost mreže, ili ne odredi odgovornu osobu, ili ne izvijesti Agenciju ili javnost o povredi sigurnosti ili gubitku cjelovitosti od značajnog utjecaja na rad mreža ili obavljanje usluga, ili ne postupi po zahtjevu Agencije u skladu s odredbama članka 99. ovoga Zakona, razvidno je kako se u ovom konkretnom slučaju bitna obilježja bića prekršajnog djela nisu ostvarila.

Činjenični opis navodnog prekršaja ne odgovara prekršajnoj odredbi koja propisuje prekršajnopravnu sankciju i to je sasvim razvidno iz samog prekršajnog naloga koji je sastavio ovlašteni tužitelj.

Iz prekršajnog naloga ne proizlazi da je okrivljenik izvršio ili propustio izvršiti bilo kakve radnje koje se mogu podvesti pod prekršaj iz čl. 119. st. 1. t. 58. ZEK-a.

Iz obrazloženja osporavanog prekršajnog naloga, kao i priložene dokumentacije proizlazi da je okrivljeni provodio i nadalje provodi odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih javnih komunikacijskih mreža i/ili usluga sukladno čl. 3. Pravilnika koji uključuju i popis minimalnih mjera predviđenih Pravilnikom.

Također, u obrazloženju prekršajnog naloga, ovlašteni tužitelj posebno ne cijeni niti uzima u obzir već postojeće procedure navedene u revizijama informacijskog sustava za 2018., 2019. te 2020.g., a koje procedure su redovito ažurirane i detaljno opisane u dopisima upućenima HAKOM-u, te su tijekom 2021.g. dodatno unaprijeđene, kao i uspostavljene neke nove. Za zakonito odlučivanje o prekršajnoj odgovornosti nužan preduvjet je prije svega pravilno utvrđivanje činjenica, a okrivljeniku mora biti omogućeno iznošenje činjenica i dokaza koje mu idu korist. Predmetni sud je zbog toga dužan pravilno i točno utvrditi činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke te slobodno cijeliti postojanje svih relevantnih činjenica: tako je primjerice u očitovanju HAKOM-u navedeno kako se, između ostaloga, provodi redovita interna revizija korisničkih računa Iskona sukladno odredbama službenog Pravilnika o upravljanju korisničkim računima Iskona, i to usporedbom otvorenih računa s popisom trenutno zaposlenih u Iskoni, ta usporedbom otvorenih računa sa popisom zaposlenika koji su otišli iz Iskona tijekom 2020.g. Također su uvedeni dodatni kontrolni mehanizmi, kao što su pohrana zapisa baze podataka u Splunk sustav za centralni nadzor zapisa u cilju očuvanja njihova integriteta, zatim kvartalni pregled pohranjenih zapisa u cilju otkrivanja neuobičajenih aktivnosti te ograničenje važenja VPN korisničkih računa na maksimalno 1 godinu. Ujedno se jednom godišnje provodi dodatna kontrola na način da se radi usporedba otvorenih korisničkih računa sa bazom podataka ljudskih resursa.

Utvrđeno je kako Iskon kontinuirano radi na razvoju i unapređenju svojeg sustava upravljanja informacijskom sigurnošću. Greške koje su se događale bile su isključivo individualne, dok su automatizirani procesi redovito funkcionirali, što ovlašteni tužitelj posebno ne cijeni niti uzima u obzir. Vezano uz pitanje nalaza (ne)pravovremenog ukidanja prava pristupa, a koji se ponavljao kroz izvještaje za 2018., 2019. te 2020.g., Iskon je u nekoliko navrata pojasnio da u tim slučajevima jasno uspostavljen proces postoji, no da je do kašnjenja u ukidanju prava pristupa dolazilo ljudskom greškom, a kako je dolazilo do velike fluktuacije zaposlenika Iskona te propusta pojedinih voditelja odjela vezanih uz nedostatak pružanja pravovremenih informacija o odlasku zaposlenika kojima su bili nadređeni. Sve navedene elemente ovlašteni tužitelj nije uzeo u obzir kod podnošenja optužnog prijedloga.

Predlažu kao dokaz: uvid u očitovanje okrivljenika od 26.7.2021., 02.07.2021., 16.11.2020. i ostalu priloženu dokumentaciju u spisu te implementacija minimalnih sigurnosnih mjera i Odluke uprave o usvajanju istih.

Kao što je okrivljenik i najavio u svojem očitovanju od 26.7.2021. dostavljenom tužitelju, na temelju prethodno spomenutih procesa analize i unapređenja razine kibernetičke sigurnosti, okrivljenik je 8.2.2022. ishodio međunarodni Certifikat za sustav upravljanja ISO/IEC 27001:2013 što dodatno potvrđuje postojanje i uspješnost sustava upravljanja informacijskom sigurnošću, a koje sasvim sigurno ne bi bilo moguće ishoditi da prethodno nisu postojali i bili ispunjeni odgovarajući uvjeti.

Predlažu kao dokaz: uvid u Certifikat za sustav upravljanja ISO/IEC 27001:2013
Obzirom na sve navedeno, okrivljenik smatra da nije počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret, bez obzira na utvrđenja ovlaštenog tužitelja.

No, čak i u slučaju da sud utvrdi kako okrivljenik nije u dostatnoj mjeri provodio gornje mjere i da se takvo postupanje može podvesti pod predmetnu prekršajnu odredbu, to jest ako utvrdi da je okrivljenik kriv za počinjeni prekršaj, isti predlaže da ga se temeljem odredbi dl. 38. Prekršajnog zakona proglašuje krivim za počinjenje prekršaja, koji mu se stavlja na teret, ali da ga se oslobodi od kazne obzirom da su ispunjene sve pretpostavke za to, a posebno uzevši u obzir da se radilo o nenamjernom propustu za koji okrivljenik nije bio prethodno kažnjavan, kao ni za druge regulatorne prekršaje, te su poduzete sve potrebne mjere u svrhu sprječavanja ponavljanja istog, čime je već ispunjena svrha kažnjavanja. Podredno, da se sukladno čl. 37. PZ-a okrivljeniku kazna maksimalno ublaži.

Obzirom na navedeno, okrivljenik predlaže da naslovni sud pozove ovlaštenog tužitelja ispraviti prekršajni nalog, a nakon provedenog postupka, donese presudu kojom se okrivljenika oslobađa od optužbe ili kojom se oslobađa kazne, odnosno kojom mu se kazna ublažava.

4. Pisana obrana okrivljenika dostavljena je na očitovanje tužitelju, te se isti dana 25.11.2022. očitovao kako sadržaj pisane obrane okrivljenika gotovo u cijelosti odgovara prigovoru okrivljenika protiv prekršajnog naloga od 28. rujna 2021., te kako okrivljenik u predmetnoj pisanoj obrani ponavlja svoje argumente iz prigovora, potpuno ignorirajući kasnije radnje u ovom postupku, podnesak ovlaštenog tužitelja od 1. rujna 2022., te ispravak optužnog prijedloga od 5. listopada 2022. Štoviše, pisana obrana okrivljenika je čak i datirana s 6. srpnja 2022. Imajući u vidu da okrivljenik u pisanoj obrani nije iznio u bitnome nikakve nove argumente, ovlašteni tužitelj upućuje na svoje očitovanje od 1. rujna i ispravak optužnog prijedloga od 5. listopada 2022., te će se ovim podneskom očitovati isključivo na dio točke 4. pisane obrane u kojem je okrivljenik iznio neke nove informacije i dostavio dokumentaciju. Ovlašteni tužitelj smatra kako navodi okrivljenika o poduzimanju određenih mjera nakon utvrđivanja nedostataka od strane revizora, poput redovite interne revizije korisničkih računa i usporedbe otvorenih računa sa popisom zaposlenika, kao i dodatnih mehanizama kontrole poput pohrane zapisa podataka u Splunk sustav, nisu relevantni za predmetni postupak. Naime, navedene mjere konstatirane su kao planirane u revizorskom izvješću za 2020. godinu, nakon što su predmetni nedostaci i za tu godinu utvrđeni, te se stoga ne odnose na razdoblje na koje se prekršaj odnosi.

U odnosu na tvrdnje okrivljenika kako je u veljači 2022. ishodio Certifikat za sustav upravljanja ISO/IEC 27001:2013, ovlašteni tužitelj napominje kako navedena činjenica nije od utjecaja na ovaj postupak budući da se prekršaj koji je predmet ovog postupka odnosi na razdoblje od 1. siječnja 2018. sve do 31. prosinca 2020. Isto tako Certifikat se odnosi isključivo na jedan sustav koji je očito bio predmetom certificiranja, a to je Odjel za upravljanje sustavima i procedurama naplate i izdavanja računa.

U prilogu svoje pisane obrane, okrivljenik je dostavio određene interne pravilnike, ne pojašnjavajući što se istima pokušava dokazati. Neovisno o navedenom, ovlašteni tužitelj napominje sljedeće. Dokumenti „Upravljanje kontinuitetom

poslovanja", „Priručnik za postupanje u kriznim situacijama", te „Plan oporavka kritičnih IT servisa" usvojeni su nakon razdoblja koje je predmet ovog postupka te se stoga ne mogu smatrati relevantnim za predmetni postupak.

U odnosu na preostale interne akte koje je okrivljenik dostavio, ovlaštenu tužitelj napominje da nije jasno na koji bi se nedostatak koji je predmet postupka pojedini interni akt odnosio, odnosno u prilog kojem argumentu okrivljenika bi takav dokument bio dokaz. Ovlaštenu tužitelj napominje da sama činjenica postojanja određenog pravilnika ili propisane procedure ne dokazuje daje pojedina mjera zaista implementirana i da se provodi.

U prilog navedenoj tvrdnji govori i činjenica da je primjerice člankom 6.1, točka 6. „Politike udaljenog pristupa informacijskom sustavu" propisana obveza ukidanja prava pristupa, ali činjenica je da se ista u praksi nije provodila na adekvatan način, sukladno utvrđenju revizora. Isto tako, „Politikom upotrebe prijenosnih računala" propisana je obveza upotrebe lozinke, ali se ista odnosi samo na pametne telefone i tablet uređaje, a ne i na baze podataka, što je predmetom optužnog prijedloga.

5.U dopuni pisane obrane okrivljenika od 13. veljače 2023. koju je isti predao u spis na glavnoj raspravi održanoj 27. ožujka 2023. isti je naveo da i kada bi se zanemarila činjenica da je okrivljenik optužen za prekršaj koji nije propisan kao prekršaj, tj. isti se ne može podvesti pod normu koju je naznačio ovlaštenu tužitelj, okrivljenik smatra da bi ga se svakako moralo osloboditi krivnje što će se obrazložiti u nastavku ove dopune. Okrivljenik ističe da implementaciju sigurnosnih mjera provodi vodeći se principom procjene rizika i primjenom najboljih praksi informacijske sigurnosti. Istom praksom se vodio i u razdoblju u ikojima su navodno počinjeni propusti zbog kojih se vodi ovaj postupak. Okrivljenik uvijek razmatra šira područja upravljanja informacijskom sigurnošću te su se na učinkovitiji način implementirale potrebne sigurnosne mjere. Svemu tome u prilog govori brojna dokumentacija još iz 2018.g., koja je dostavljena u spis predmeta uz prijašnje podneske okrivljenika, kao i procesi koji su uspostavljeni temeljem iste vezano uz: procedure za upravljanje rizicima, sigurnosne zahtjeve za osoblje, sigurnost sustava i prostora, upravljanje postupcima, upravljanje sigurnosnim incidentima, upravljanje kontinuitetom poslovanja, nadzor i testiranje sigurnosti. Ističe se da su nedostaci koji su u pobijanom prekršajnom nalogu opisani prekršajem temeljem revizija informacijskih sustava u samim revizijskim izvješćima imenovani preporukama („recommendation"), a ne mjerama, što je stupanj niže po klasifikaciji revizijskih nalaza, te su dva od navedenih označeni stupnjem niskog rizika ("low"), dok je treći označen srednjim rizikom („medium"), niže dostavljamo pojašnjenja iz samog revizijskog izvješća:

The risk associated with each issue has been classified into the following categories:

- High (H)** Items that seriously compromise the system of internal controls, may have a significant impact on the financial information or are not in accordance with legal regulations, and therefore should be addressed with priority.
- Medium (M)** Items that may affect the system of internal controls or could result in reducing the integrity, accuracy or availability of the Company's financial information, there fore should be addressed reasonably promptly.

Low (L)

Items that do not represent good industry practice, however do not directly and immediately impact the system of internal controls or financial information.

Dakle, revizijska izvješća rizike dijele na visoke, srednje i niske:

Visoki rizik — Stavke koje ozbiljno kompromitiraju sustav internih kontrola, mogu imati značajan utjecaj na financijske informacije te nisu sukladne zakonu i moraju se prioritetno ispitati;

Srednji rizik — Stavke koje bi mogle utjecati na sustav internih kontrola i koje bi mogle rezultirati umanjnjem integriteta, točnosti ili dostupnosti financijskih informacija društva te se trebaju što prije ispitati;

Nizak rizik — Stavke koje ne predstavljaju dobru industrijsku praksu ali ne utječu izravno ili trenutno na sustav internih kontrola ili financijske informacije.

Po potrebi predlažu prijevod po ovlaštenom sudskom tumaču.

Revizori su u svojim izvješćima naveli da ne postoje stavke koje se mogu podvesti pod visokorizične, pronađena je jedna stavka srednjeg rizika i dvije stavke niskog rizika.

Po mišljenju okrivljenika, samo stavke koje su visokog rizika, dakle protivne zakonu mogu biti podloga za pokretanje inspekcijskih i/ili prekršajnih postupaka, pogotovo u slučajevima kad je činjenični opis, to jest za prekršajno djelo naznačeno na način da je revizorski izvještaj ključan.

Iz same prirode pravne norme proizlazi da okrivljenik nije mogao odmah ili bilo kakvim naporom volje odmah po utvrđivanju određenih stavki (ne visokog, već nižih razina rizika) odmah reagirati na način da se takve stavke otklone.

Smisao je revizorskih izvješća da ukažu na određene probleme, ako isti postoje te da se isti u naknadnom razdoblju razriješe, što je nesporno učinjeno. Nikako nije smisao prekršajnopravne sankcije da se kažnjavaju pravni subjekti, koji nisu počinili ništa što je utvrđeno kao protuzakonito i koji su dobili preporuke, a ne mjere za poboljšanje svoje prakse.

Iz svega prethodno navedenog proizlazi kako navedene preporuke nisu bile od ključne važnosti za sigurnost informacijskog sustava okrivljenika, i to iz razloga što su postojali brojni drugi procesi koji su osiguravali odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta javnih komunikacijskih mreža i/ili usluga.

Rezimirajući, okrivljenik želi navesti ključne točke svoje obrane iz kojih je razvidno kako nije kriv za počinjeni prekršaj:

- revizori su nalaze kategorizirali razinom Low i Medium ne High. Rizik high znači non accordance With legal regulations. Low je neslaganje s industrijskim standardima,

- iako su neki nalazi bili slični (s naglaskom da nisu svi nalazi bili isti iz godine u godinu), revizori nisu dizali razinu rizika što ukazuje na to da nisu smatrali da se povećao rizik time što neke od stavaka nisu regulirane u cijelosti prema preporuci revizora. Očigledno su sami revizori smatrali ove stavke manje bitnim te nisu smatrali da bi se moralo nužno i trenutno pristupiti rješavanju tih stavki,
- navedeni nalazi ukazuju na dobre prakse i preporuke, no nisu kogentne norme koje se mogu jednoznačno povezati s nekih standardom ili pravilima informacijske sigurnosti (svi standardi uglavnom navode da se npr. korisničkim računima treba upravljati na primjeren način, no konkretna definicija primjerenog načina ne postoji),
- nije nastupila nikakva štetna posljedica po okrivljenika ili, još bitnije, njegove korisnike (nije bilo curenja podataka, incidenata, krađa podataka),
- svi zaposlenici su svakako obvezni na tajnost i po prestanku radnog odnosa,
- u vrijeme navedenih revizija, okrivljenik je bio u procesu organizacijskih promjena, što je djelomično utjecalo na neke pojedinačne ljudske propuste vezane uz identificirane nalaze,
- okrivljenik kontinuirano ulaže u sigurnost i unapređenje procesa, certificiran je po ISO 27001 standardu informacijske sigurnosti, implementiran je sigurnosni nadzorni centar (SOC) s 24x7 nadzorom aktivnosti, rade se provjere prava pristupa, penetracijska testiranja i sl.,
- uložena su značajna sredstva u migraciju sustava naplate koji je bio predmet pojedinih nalaza,
- prošlogodišnja revizija (za 2021. godinu koju je provela tvrtka A (M I d.o.o.) je utvrdila da su otklonjene sve sporne stavke iz prethodnih nalaza, što mora biti značajan argument u korist okrivljenika. Ponavlja se da je u ovom predmetu riječ o zakonskim odredbama Zakona o elektroničkim komunikacijama koje kroz duži period uređuju postupanje relevantnih društava poput okrivljenika,
- okrivljenik je dio Deutsche Telekom grupe te je kao takav dužan pridržavati se visokih standarda informacijske sigurnosti grupe, koji su često i stroži od industrijskih standarda.

Predlažu kao dokaz revizorski nalaz za 2021.g.

Obzirom na sve navedeno, okrivljenik smatra da nije počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret, bez obzira na utvrđenja ovlaštenog tužitelja. No, čak i u slučaju da sud utvrdi kako okrivljenik nije u dostatnoj mjeri provodio gornje mjere i da se takvo postupanje može podvesti pod predmetnu prekršajnu odredbu, to jest ako utvrdi da je okrivljenik kriv za počinjeni prekršaj, isti predlaže da ga se temeljem odredbi čl. 38. Prekršajnog zakona proglasi krivim za počinjenje prekršaja, koji mu se stavlja na teret, ali da ga se oslobodi od kazne obzirom da su ispunjene sve pretpostavke za to, a posebno uzevši u obzir da se radilo o nenamjernom propustu za koji okrivljenik nije bio prethodno kažnjavan, kao ni za druge regulatorne prekršaje, te su poduzete sve potrebne mjere u svrhu sprečavanja ponavljanja istog, čime je već ispunjena svrha kažnjavanja.

Podredno da se sukladno čl. 37. PZ-a okrivljeniku kazna maksimalno ublaži.

6. Predstavница tužitelja očitovala se na dopunu na način da je iskazala "Da okrivljenik navodi da se radi o nalazima revizora koji nisu kongente norme, a u odnosu na te navode napominje da primjene međunarodnog ISO standarda kao norme informacijske sigurnosti predstavljaju obvezu sukladnu čl. 3. Pravilnika za svakog operatora te postupanje protivno zahtjevima te norme predstavlja biće prekršaja koji se stavlja na teret okrivljeniku".

7. Svjedokinja -inspektorica elektroničkih komunikacija koja je provodila inspekcijski nadzor iskazala je da u odnosu na nedostatak revizije otvorenih korisničkih računa ističe da je operator bio dužan navedeno provoditi u skladu kako je sam propisao, a to je moguće i kvartalno i jednom i dva puta godišnje, međutim navedeni nedostatak se ponavljao iz godine u godinu, i 2018. i 2019., i 2020. Na poseban upit suca "što znači da je u reviziji za 2020. utvrđeno da je navedeni nedostatak tek djelomično riješen, iako je kao rok za implementaciju bio naveden kraj 2020.", ističe "da je okrivljenik reviziju radio samo kada je netko od zaposlenika napuštao tvrtku, a navedeno se nije provodilo u situacijama kada su zaposlenici mijenjali odjel. Napominje da se navedeno trebalo implementirati odmah, a okrivljenici su sami predlagali rok za implementaciju, ali se toga nisu pridržavali." Nadodaje da kada revizor radi reviziju svake godine pogleda nedostatke iz prethodne godine, a kod okrivljenika su se navedeni nedostaci ponavljali iz godine u godinu. U odnosu na neodgovarajuću postavku lozinki koji nedostatak je primijećen u reviziji za 2018., a u reviziji za 2019. je primijećen nedostatak na drugoj bazi podataka Oracle na način da lozinke nisu imale svoju kompleksnost te je bilo neograničeno trajanje istih (a trebali bi mijenjati lozinke barem jednom u 3 mjeseca, a kompleksnost je općenito do 16 znakova), a navedeno je postavljeno za unaprijed zadani profil. Napominje da je menadžment prihvatio rizik na način da je uveo kompenzacijske ili po njemu kompenzacijske mjere. Navedeno se odnosilo na situaciju kako sigurnosni rizik nije u potpunosti pokriven, te je revizor svake godine isticao što je potrebno učiniti. U odnosu na toč. 3. odnosno opoziv korisničkih prava ističe da je nedostatak koji se ponavljao odnosno bio utvrđen u reviziji za 2018., potom u reviziji za 2019. i u reviziji za 2020., da su zaposlenici napuštali tvrtku, a korisnički prava im nisu bila ukinuta, s time da ista moraju biti ukinuta odmah čim zaposlenik napusti tvrtku, već se tako u reviziji za 2020. uočilo da 13 zaposlenika uopće nije imali na vrijeme ukinut račun, za jednog korisnika zahtjev za deaktivaciju niti ne postoji, iako je napustio kompaniju prije 6 mjeseci, a primijećeno je da za jednog korisnika, da 3 mjeseca nakon prestanka radnog odnosa je zadnji puta bio logiran u sustav. Nadodaje da su navedene mjere sigurnosti propisane kao minimalne mjere njihovim pravilnikom te su to mjere iz ISO 27001 standarda i to revizija otvorenih korisničkih računa A 9.2.5. pregled prava pristupa, A 9.2.3. upravljanje privilegiranim ovlastima pristupa te A 9.2.6. uklanjanje ili prilagodba prava pristupa. U odnosu na Pravilnik o upravljanju korisničkim računima, koji je donio okrivljenik, nadodaje da je isti donesen 30. lipnja 2021., te navedeno okrivljenika ne oslobađa od odgovornosti jer po navedenom pitanju ništa nije bilo učinjeno tijekom 2018., 2019. i 2020. Ističe da okrivljenik izvješće treba podnijeti do 30. svibnja 2023. za 2022. godinu, nakon čega će se utvrditi da li i dalje postoje određeni nedostaci.

Na poseban upit ovlaštene tužiteljice upućen svjedokinji vezano uz današnju dopunu pisane obrane:" Da li je ocjena rizika kao visokog, srednjeg ili niskog relevantna za procijenu primjene odgovarajućih sigurnosnih mjera", svjedokinja ističe: "Operatori sami procjenjuju rizik, međutim sama činjenica da revizor dolazi u reviziju i upozorava na nedostatke i činjenicu da iste nedostatke treba ukloniti, ne dovodi u

pitanje da li je uopće riječ o situaciji koja se može staviti u visok, srednji ili nizak rizik." Na poseban upit ovlaštene tužiteljice: "Da li je bitno da je nastupila štetna posljedica", svjedokinja ističe: "Bitno je da do štetnih posljedica uopće ne dođe i mjere služe upravo tome da se spriječi nastupanje posljedica."

Predstavница tužitelja nije imala daljnjih pitanja za svjedokinju.

Na poseban upit branitelja upućen svjedokinji: "Da li je relevantno kako je revizor klasificirao nedostatke (odredio iste u grupaciju visokog, srednjeg ili niskog rizika)", svjedokinja ističe: "Revizor utvrđuje nedostatke i gleda da li su nedostaci uklonjeni ili nisu, a u konkretnom slučaju nedostaci su se ponavljali iz godine u godinu te samim time navedeno nije u skladu sa Pravilnikom jer se očituje kao nepoštivanje odnosno kršenje sigurnosnih mjera određenih Pravilnikom". Na poseban upit branitelja: "Da li je revizor bio u krivu, ako je odredio da nizak rizik nema utjecaja na sigurnost sustava kako u konkretnim revizijskim izvještajima", svjedokinja ističe: "On bi u takvoj situaciji stavio samo preporuku kao poboljšanje postojećeg stanja, a ne bi ukazao na to da se nedostatak morao otkloniti". Svjedokinja nadodaje da je revizor kao srednji rizik procijenio situaciju u kojoj je zaposleniku prestao radni odnos u tvrtci Iskon Internet nakon čega se isti ulogirao u sustav 3 mjeseca nakon prestanka radnog odnosa. Na poseban upit branitelja: "Koliki je rok za provedbu tih mjera određen od strane revizora ili regulatora", svjedokinja ističe: "Operator sam stavlja neki rok u kojem će to implementirati, ali svakako do iduće revizije nedostatak bi krajnje trebao biti uklonjen". Na poseban upit branitelja: "Da li je bilo štetnih posljedica", svjedokinja ističe: "Po mome saznanju ne, ali to što nije bilo štetnih posljedica jednako tako ne utječe na samu odgovornost okrivljenika". Na poseban upit branitelja upućen svjedokinji: "Da li joj je poznato da li je bilo nedostataka u izvješću za 2021.", svjedokinja ističe: "To nije predmet ovog postupka te mi navedeno nije poznato".

8. Svjedok zaposlenik okrivljenika iskazao je da je zaposlen u tvrtci Iskon Internet d.d. na radnom mjestu voditelja od 1. siječnja 2022., time da je to radno mjesto uvedeno kao novo radno mjesto prema sistematizaciji i zadužen je za kompletnu infrastrukturu – servere, servise, radne stanice. Na poseban upit suca "Tko je bio voditelj 2018., 2019. i 2020.", svjedok navodi: Na poseban upit suca upućen svjedoku: "Da li on provodi nadzor nad mjerama i odobrava sigurnosne iznimke", isti navodi "da on za navedeno nije zadužen već CISO". Na poseban upit suca upućen svjedoku: "Da li mu je poznato zbog čega je došlo u sustavu do nedostatka revizije otvorenih korisničkih računa za aplikacije MIND, IDT, SAP 2018., 2019. i 2020.", svjedok ističe: "Iz razloga što je cijeli sustav bio zastarjeli, aplikacije su bile u redu, ali je i u njima moglo doći do određenih poboljšanja, te je cijeli sustav zamijenjen 2022. što je iziskivalo dosta financijskih sredstava." Na poseban upit suca: "Da li je taj stari sustav bio neodgovarajući i za postavku lozinki, svjedok ističe: "Da, MIND, IDT, osim SAP-a."

Na poseban upit ovlaštene tužiteljice upućen svjedoku: "Na koji način kompleksnost i zastarjelost sustava onemogućava kontrolu otvorenih korisničkih računa", svjedok ističe: "Centralna administracija korisničkih računa se na starom MIND sustavu nije mogla provesti zbog starih operacijskih sustava". Na poseban upit ovlaštene tužiteljice upućen svjedoku: "Da li je ovakvu kontrolnu kompenzacijsku mjeru bilo moguće uvesti 2018., 2019. odnosno 2020.", svjedok ističe: "Bilo je moguće". Na poseban upit ovlaštene tužiteljice: "Da li ISO standard 27001 propisuje postupanje po

rizicima ili po standardnoj normi", svjedok ističe: "Nije mi poznato da bi propisivao postupanje po kategorizaciji rizika." Na poseban upit tužiteljice: "Što znači da je postavka lozinki bila nul ivojt", svjedok ističe: "Radilo se staroj bazi podataka Oracle 10 i navedeno se nije moglo bolje podesiti, a sada je Oracle 19." Na poseban upit, "da li se mijenjala cijela baza podataka odnosno server" isti navodi: "Jest, ali navedeno nije nužno za ispunjenje navedenog nedostatka". Na poseban upit tužiteljice: "Da li vam je poznato kada je poslana obavijest o pravovremenom ukidanju prava pristupa", svjedok ističe: "Poznato mi je, ali ne znam kada."

Tužiteljica ističe: "Takva obavijest poslana je 30. lipnja 2021."

Na poseban upit branitelja upućen svjedoku: "Da li se postupalo po revizijskim izvješćima", svjedok ističe: "Da, u CISO, a zatim izvješća idu u upravu, pri čemu ističem da su sve kompenzacijske mjere od strane tehnike bile poduzete, međutim očito je bilo nekakav problem u komunikaciji." Na poseban upit branitelja upućen svjedoku: "Možete li objasniti razliku između međunarodnih standarda i mjera propisanih Pravilnikom kod nas", svjedok ističe: "Međunarodnu standard je po meni manje rigorozan, a interni su tehnički zahtjevniji". Na poseban upit branitelja: "Kako su izgledale preporuke revizora", svjedok navodi: "Bile su podijeljene u tri kategorije niska, srednja, visoka, pri čemu su uglavnom bile niske i srednje, a kod visoke bi se isticalo ono što bi se trebalo obavezno odmah popraviti i ukloniti nedostatak." Branitelj nema daljnjih pitanja.

Predstavnica tužitelja stavlja primjedbu navodeći da su mjere o kojima govori svjedok poduzete tek 2021., a novi sustav je od listopada 2022., dok se okrivljeniku stavlja na teret 2018., 2019. i 2020.

Branitelj nadodaje da u zapisnik nije ušlo da je svjedok iskazao da su bile primijenjene odgovarajuće druge mjere za sigurnost sustava i u vrijeme inkriminiranog događaja.

9. Daljnjih dokaznih prijedloga nije bilo.

10. Predstavnica ovlaštenog tužitelja u završnoj riječi iskazala je kako ovlašteni tužitelj smatra da temeljem izvedenih dokaza i dostavljene dokumentacije u ovom prekršajnom postupku jasno proizlazi kako je okrivljenik u relevantnom razdoblju od početka 2018. do kraja 2020. propustio primjenjivati minimalne mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih komunikacijskih mreža i usluga kako je propisano Pravilnikom o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite, sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga, a što predstavlja prekršaj propisan čl. 119. st. 1. t. 58. Zakona o elektroničkim komunikacijama koji je vrijedio u vrijeme počinjenja prekršaja. Ne samo da je okr. propustio primijeniti propisane minimalne mjere iz Pravilnika, nego nije ni otklonio nedostatke uočene od strane revizora u razdoblju od 3 godine, a što govori u prilog potpunom nemarku okr. u primjeni mjera u navedenom razdoblju koje ni sam okr. u svom očitovanju od 26. srpnja 2021. koje je dostavljeno u spis predmeta ne osporava. Spomenutim Pravilnikom propisane su minimalne mjere sigurnosti koje se operatori moraju pridržavati radi osiguravanja sigurnosti i integriteta. Sama primjena propisanih mjera ni u kojem slučaju ne ovisi o procijenjenom stupnju rizika, kao što to navodi okr. u svojoj dopuni pisane obrane. Isto tako, potpuno je neosnovan navod okr. da bi primjena prekršajne odredbe ovisila o stupnju procjene određenog nedostatka, odnosno, kvalifikacije rizika isključivo kao visokog. Ovakva tvrdnja potpuno je neutemeljena na bilo kojoj zakonskoj odredbi, a i sam svjedok okr. je u svom iskazu potvrdio kako mu je poznato da primjena mjera i standarda ne ovisi o stupnju procjene

rizika. Nadalje, navod okr. iz dopune pisane obrane da je okr. u revizorskom izvješću dobio preporuku, a ne mjeru je potpuno promašena. Pravilnik u čl. 3. st. 3. eksplicitno propisuje obvezu primjene minimalnih mjera iz dodatka što se upravo odnosi na ISO STANDARD, a pored toga operator može primjenjivati druge mjere. U svakom slučaju se ne radi o preporuci nego obveznoj primjeni mjera propisanih standardom, dok je revizor prilikom uočavanja nedostatka kojeg je u svakom slučaju potrebno otkloniti, dao preporuku kako se to može učiniti. Svjedokinja gđa. je u svom iskazu jasno navela o kojim se to propustima mjera ISO STANDARDA konkretno radilo. Iako prilikom ocjene iskaza svjedoka okrivljenika treba uzeti u obzir činjenicu da isti u relevantnom razdoblju nije bio odgovoran za primjenu mjera iz njegovog iskaza proizlaze iste činjenice koje su navedene u očitovanju 26.07.2021., a to je da su određene kompenzacijske mjere primijenjene tek nakon relevantnog razdoblja, odnosno, tek nakon započinjanja inspekcijskog postupka.

Na poseban upit jesu li takve kompenzacijske mjere mogle biti primijenjene ranije svjedok je odgovorio potvrdno. Dostava revizorskog izvješća za 2021. u tom smislu je irelevantna jer se ne odnosi na razdoblje koje je obuhvaćeno prekršajem, a samo ukazuje na činjenicu da je okr. počeo voditi brigu o sigurnosti tek nakon pokretanja inspekcijskog postupka. Tvrdnja okr. o zastarjelosti pojedinih sustava i nemogućnosti primjene mjera su neosnovane, odnosno zastarjelost pojedinih sustava ne može biti isprika za neosiguranje sigurnosti mjera i usluga. Povrh toga, okr. je u svom očitovanju jasno naveo da je primijenio mjere i na te sustave samo nakon proteka relevantnog razdoblja. Iz navedenih razloga su potpuno neutemeljeni prijedlozi okr. o oslobođenju od kazne i ublažavanju kazne jer se navodno radilo o nenamjernom propustu. Sasvim je jasno da u razdoblju od 3 godine mjere nisu bile primijenjene, uočeni nedostaci nisu otklanjani i da ih je okr. ignorirao unatoč uzastopnim upozorenjima revizora. Slijedom svega navedenog, predlaže da sud donese odluku kojom se okr. proglašava krivim i da mu se izrekne kazna sukladno Zakonu.

11. Branitelj u završnoj riječi navodi kako smatra da okrivljenik nije kriv za prekršaj koji mu se stavlja na teret, te da ovlaštenu tužitelj nije dokazao da bi okr. uopće počinio prekršaj koji mu se stavlja na teret. Okr. prvenstveno želi istaknuti da je činjenični supstrat navodnog prekršajnog djela upravo taj da okr. nije postupao sukladno revizorskim izvješćima i nalazima u istima. Revizori su u svojim izvješćima naveli da ne postoje stavke koje se mogu podvesti pod visoko rizične. Pronađena je jedna stavka srednjeg rizika i dvije stavke niskog rizika. Po mišljenju okr. samo stavke koje su visokog rizika, dakle, protivne Zakonu, mogu biti osnova za prekršajnu sankciju. Na ročištu dana 27.3.2023. u svojem iskazu inspektorica je na pitanje okr. o kvalifikaciji vrsta rizika od strane revizora odgovorila citiram: "On bi u takvoj situaciji stavio samo preporuku kao poboljšanje postojećeg stanja, a ne bi ukazao na to da se nedostatak morao otkloniti." Ovaj stav inspektorice samo potvrđuje teze okrivljenika iznesene tijekom obrane. Naime, revizor upravo jest dao samo preporuke vezane uz stavke niskog i srednjeg rizika u ovom konkretnom slučaju. Da se radilo o visokom riziku, onda bi sukladno odgovoru inspektorice revizor ukazao na potrebu uklanjanja nedostatka na određeni način ili u određenom roku. S obzirom da ovlaštenu tužitelj vezuje prekršajnu normu uz činjenicu postupanja protivno revizorskom izvješću, razvidno je kako okr. nije počinio prekršaj jer nije postupao protivno revizorskim izvješćima, a isto tako iz provedenih dokaza proizlazi da je okr. značajne resurse i pažnju posvetio tehničkim sigurnosnim mjerama te da i danas postupa sukladno sigurnosnim standardima. Još jednom se ističe da nikakva šteta nije nastala ni okrivljeniku ni njegovim radnicima ni njegovim korisnicima ili trećim osobama. Isto tako je bitno za istaknuti da iz najnovijeg revizorskog izvješća proizlazi da su sve prijašnje

preporuke revizora ispunjene. Sukladno svemu navedenom, okr. predlaže s obzirom na sve utvrđene činjenice, okolnosti i izvedene dokaze da ga se oslobodi krivnje ili kazne.

12. Dovodeći u vezu obranu okrivljenika sa materijalnim dokazima koji prileže spisu, te iskazima saslušanih svjedoka te sud smatra dokazanim djelo prekršaja koje se okrivljeniku stavljalo na teret optužnim aktom.

13. Sud smatra nesporno utvrđenim kako je okrivljenik u razdoblju od 1. siječnja 2018, tijekom cijele 2019. i 2020. propustio poduzeti odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih javnih komunikacijskih mreže i usluga na način da nije pravovremeno otklanjao nedostatke utvrđene u reviziji svojih informacijskih sustava u odnosu na nedostatak revizije otvorenih korisničkih računa za aplikacije MIND, IDT, SAP koji nedostatak je utvrđen u reviziji za 2018. nije uklonjen ni u 2019., u reviziji za 2020. je isti tek djelomično riješen, nedostatak neodgovarajućih postavki lozinki utvrđen je u reviziji za 2018, nije otklonjen 2019. niti 2020., propust u ukidanju prava pristupa aplikacijama u trenutku prestanka radnog odnosa pojedinog radnika utvrđen je u reviziji za 2018., nedostatak nije uklonjen 2019., ponovno je uočen 2020., s novim rokom za otklanjanje krajem 2 kvartala 2021. Dakle, radilo se o nedostacima koji su se ponavljali, riječ je o produženom prekršaju i propuštanju činjenja od strane okrivljenika.

14. Sud nije prihvatio obranu okrivljenika koji u svojoj pisanoj obrani od 15.11.2022. uporno zanemaruje činjenicu da je tužitelj ispravio činjenični opis djela prekršaja i da mu je ispravljeni činjenični opis dostavljen na očitovanje, te tako navodi da tužitelj nije naznačio činjenice i okolnosti koje čine bitno obilježje djela prekršaja, te vrijeme i mjesto počinjenja prekršaja.

15. Tužitelj je vrijeme počinjenja prekršaja jasno označio u ispravku optužnog prijedloga od 7.10.2022. koje je zajedno s pozivom za raspravu održanu 15.11.2022. dostavljeno okrivljeniku na očitovanje, no isti navedeno zanemaruje, te se opetovano u pisanoj obrani koju predaje u spis 15.11.2022. očituje kao u navodima prigovora. Mjesto počinjenja prekršaja nije bitno obilježje djela prekršaja, pa time što nije navedeno sjedište okrivljenikove pravne osobe ne čini izreku nerazumljivom, jer je mjesto počinjenja prekršaja bitno kod određivanja mjesne nadležnosti suda, međutim u konkretnom slučaju za ovu vrstu prekršaja za koje postupak pokreće ovlašteni tužitelj koji ima status neovisnog regulatora u smislu odredbe čl. 94.st.5. Prekršajnog Zakona propisana je isključivo mjesna nadležnost Općinskog prekršajnog suda u Zagrebu (pravno stajalište Visokog prekršajnog suda u Odluci broj Ppž-12702/2021 od 28.4.2022.). U ovom postupku sud je pazio na načelo kontradiktornosti, te na načelo jednakosti oružja, budući se okrivljenik mogao očitovati na svaki navod tužitelja, te tužitelj na svaki navod okrivljenika, prihvaćen je dokazni prijedlog tužitelja i dokazni prijedlog okrivljenika.

16. Člankom 99.st.1.i 6. Zakona o elektroničkim komunikacijama propisana je obveza operatera da poduzme odgovarajuće tehničke i ustrojstvene mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih javnih komunikacijskih mreža i usluga. Člankom 99.st.9. Zakona o elektroničkim komunikacijama propisano je da Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM) pravilnikom kao podzakonskim aktom propisuje način i rokove u kojima operateri javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga moraju provesti odredbe članka 99.st.6.7.i 8. ZEK-a. Sukladno odredbi članka 3. Pravilnika o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga (NN109/12,33/13,126/13,67/16,66/19) mjere zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga moraju osigurati neprekidno

pružanje javnih komunikacijskih usluga putem mreža, kao i stupanj sigurnosti, odgovarajući na prijetnje i sprječavajući sigurnosne incidente. Odredbom čl. 3a Pravilnika o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga propisana je obveza operatora da najmanje jednom godišnje provede reviziju informacijskog sustava kako bi se utvrdilo jesu li ispunjene minimalne mjere sigurnosti iz Dodataka 1 Pravilnika, te se nalaz revizije zajedno s planom uklanjanja uočenih nedostataka treba dostaviti HAKOM-u do 30. svibnja tekuće godine za prethodnu godinu.

17. Tijekom postupka nesporno je utvrđeno da okrivljenik nije pravovremeno otklanjao tri nesukladnosti koje su uočene u revizijskom izvješću za 2018. što se nastavilo u 2019. , te sve do kraja kalendarske 2020. godine, a to su nedostaci revizije otvorenih korisničkih računa, nedostatak primjene adekvatnih postavki lozinki, te propust u ukidanju prava pristupa aplikacijama.

18. Iskaz saslušane svjedokinje inspektorice elektroničkih komunikacija sud prihvaća vjerodostojnim, jer je riječ o stručnoj i kvalificiranoj osobi koja je izvršila predmetni nadzor, a iz čijeg iskaza nesporno proizlazi da se glavni nedostatak kod revizije otvorenih korisničkih računa očitovao u činjenici da je okrivljenik reviziju radio samo kada je netko od zaposlenika napuštao tvrtku, a navedeno se nije provodilo u situacijama kada su zaposlenici mijenjali odjel. Navedeno se u sustav trebalo implementirati odmah, time da je okrivljenik sam predlagao rok za implementaciju, a nije se tog pridržavao, te se nedostatak ponavljao iz godine u godinu (od 2018-2020). U odnosu na neodgovarajuću postavku lozinki svjedokinja se izjasnila da je nedostatak bio na drugoj bazi podataka Oracle na način da lozinke nisu imale svoju kompleksnost, te je bilo određeno neograničeno trajanje istih, a okrivljenik je trebao mijenjati lozinke barem jednom u 3 mjeseca i iste su trebale imati do 16 znakova), time da je isto postavljeno za unaprijed zadani profil, čime sigurnosti rizik nije bio pokriven. Što se tiče trećeg nedostatka svjedokinja je detaljno objasnila da se propust u ukidanju korisničkih prava očitovao u činjenici da su zaposlenici napuštali tvrtku, a korisnička prava nisu bila ukinuta odmah čim su napustili tvrtku, pa se tako u reviziji za 2020. uočilo da 13 zaposlenika nije imalo na vrijeme ukinut račun, 1 korisnik nije imao zahtjev za deaktivaciju računa, a 1 korisnik je 3 mjeseca nakon prestanka radnog odnosa zadnji puta bio logiran u sustav. Svjedokinja je istakla da su mjere sigurnosti propisane kao minimalne mjere njihovim Pravilnikom i to su mjere ISO 27001 standarda koji se odnosi i na okrivljenika.

19. Sud ne prihvaća obranu okrivljenika u dijelu gdje isti iskazuje da samo stavke koje su visokog rizika mogu biti podloga za pokretanje inspeksijskog ili prekršajnog postupka, te da su revizori u svojim izvješćima naveli da se radi o preporuci, a ne mjerama, te da su dva nedostatka označili stupnjem niskog rizika, a treći stupnjem srednjeg rizika. Sud smatra kako primjena propisanih mjera ne ovisi o procijenjenom stupnju rizika kako to smatra okrivljenik, obzirom i iz iskaza svjedoka a koji svjedok je upravo predložen od strane okrivljenika nesporno proizlazi da ISO STANDARD 27001 koji se primjenjuje i kojeg primjenjuje okrivljenik ne poznaje postupanje po kategorizaciji rizika, već po standardnoj normi, što nesporno proizlazi i iz očitovanja tužitelja kao i svjedokinje time da su navedene mjere sigurnosti propisane kao minimalne mjere sigurnosti u Dodatku 1 Pravilnika o načinu i rokovima provedbe mjera zaštite sigurnosti i cjelovitosti mreža i usluga, tako da ostaje upitno stupnjevanje rizika u revizijskom izvješću od strane revizora kojeg određuje sam operater. Po mišljenju suda neovisno o tome da li je rizik srednji ili nizak, bitno obilježje prekršaja je da se štetne posljedice izbjegnu i da do istih uopće ne dođe. Osim toga nije revizor taj koji određuje da li se nedostatak mora otkloniti, već je regulator taj koji

određuje navedeno u skladu s ovlastima koje ima temeljem Zakona o elektroničkim komunikacijama i podzakonskih akata. Osim toga svjedokinja istakla je u svom iskazu da je kao srednji rizik revizor odredio situaciju u kojoj zaposlenik kojem je prestao radni odnos u tvrtci Iskon Internet d.d se ulogirao u sustav 3 mjeseca nakon prestanka radnog odnosa, iz čega se zaključuje da sigurnosne mjere nisu bile adekvatne. Iskaz svjedokinje okrivljenik ničime nije doveo " u sumnju". Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM) je nadležna nadzirati rad operatora, a operator je obvezan postupiti po zahtjevu Agencije. Agencija može operatorima javnih komunikacijskih mreža i operatorima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga narediti dostavu podataka potrebnih za procjenu sigurnosti i cjelovitosti njihovih mreža i usluga, uključujući i dokumentiranu sigurnosnu politiku. Ovlasti inspektora elektroničkih komunikacija jasno su propisane u čl. 112.st.1.ZEK-a, stoga je Agencija 7.rujna 2021. izdala Iskonu Internet d.d. rješenje klasa UP/I-344-07/21-01/42, ur.br. 376-05-4-21-03 od 7.rujna 2021. kojim je istome pod točkom II naložila poduzimanje odgovarajućih tehničkih i ustrojstvenih mjera u cilju osiguranja sigurnosti mreža, te pravovremeno otklanjanje nedostataka utvrđenih u nalazima revizije informacijskih sustava. Odredbom čl. 18.st.7. ZEK-a jasno je propisano da u slučaju nepostupanja prema odluci ili drugom upravnom aktu Agencije inspektor elektroničkih komunikacija može izdati prekršajni nalog ili predložiti podnošenje optužnog prijedloga radi pokretanja prekršajnog postupka u skladu s odredbom čl.112. ZEK-a, slijedom čega je zbog nepravovremenog otklanjanja nedostataka uočenim u revizijama informacijskih sustava društva tužitelj izdao prekršajni nalog. Okrivljenik u svojoj obrani cijelo vrijeme zanemaruje činjenicu da je HAKOM taj koji određuje popis regulatornih obveza operatera.

20.Ako okrivljenik smatra da se radilo isključivo o preporuci revizora, ostaje nejasno iz kojeg razloga je onda pristupio otklanjanju nedostataka kada je donio Pravilnik o upravljanju korisničkim računima 30.6.2021., te ishodio certifikat ISO/IEC27001:2013, time da se isti odnosi isključivo na jedno područje i to Upravljanje i tehničku podršku sustavima i procedurama naplate i izdavanja računa. Primjena međunarodnog ISO standarda kao norme informacijske sigurnosti predstavlja obvezu sukladno čl. 3. Pravilnika za svakog operatora, te postupanje protivno zahtjevima te norme predstavlja biće prekršaja koje se okr. stavlja na teret. U pravu je tužitelj kada navodi da Pravilnik u čl.3.st.3.eksplicitno propisuje obvezu primjene minimalnih mjera iz dodatka što se upravo odnosi na ISO STANDARD i one su obvezujuće za okrivljenika koji ih je i prihvatio. ISO 27001 standard propisuje postupanje po standardnoj normi, a nesporno iz dopune pisane obrane okrivljenika od 13.2.2023. proizlazi da su isti certificiran po ISO 27001 standardu informacijske sigurnosti, iz čega proizlazi da nisu proveli minimalne mjere za osiguranje sigurnosti i integriteta svojih komunikacijskih mreža i usluga u relevantnom razdoblju od početka 2018 do kraja 2020., a to su revizija otvorenih korisničkih računa, pregled prava pristupa, upravljanje privilegiranim ovlastima pristupa, te uklanjanje ili prilagodba prava pristupa.

21. Iz iskaza svjedoka koji u tvrtci Iskon Internet d.d. radi na radnom mjestu voditelja od 1.1.2022., a čiji iskaz sud prihvaća relevantnim nesporno proizlazi da je doista došlo do nedostataka u reviziji otvorenih korisničkih računa za aplikacije MIND, IDT, SAP u 2018, 2019 i 2020. godini iz razloga što je navedeni sustav bio zastarjeli, te je cijeli sustav zamijenjen 2022. Isti navodi da je isti bio neodgovarajući i za postavku lozinki. Na poseban upit tužiteljice da li je kontrolnu kompenzacijsku mjeru bilo moguće provesti 2018,2019 i 2020. isti je odgovorio da je bilo moguće. Isti je naveo i da se radilo o staroj bazi podataka Oracle 10 koja je u 2022. zamijenjena bazom Oracle 19. Iako branitelj okrivljenika navodi da

su bile primijenjene druge odgovarajuće mjere za sigurnost sustava i u vrijeme inkriminiranog događaja, sud smatra da navedeno nije bilo dovoljno, tim više što je okrivljenik i sam u svojim prepiskama s tužiteljem navodio kako je do nepravovremenog ukidanja prava pristupa dolazilo zbog velike fluktuacije zaposlenika u inkriminiranim periodima, te propusta voditelja, a u samom postupku je dokazano da je do navedenog došlo i zbog zastarjelog sustava, tako da sud smatra da te druge odgovarajuće mjere nisu bile dostatne za osiguranje sigurnosti i integriteta javnih komunikacijskih mreža i usluga, jer se ne smije dogoditi da se zaposlenik kojem je prestao radni odnos u tvrtci može ulogirati u sustav 3 mjeseca nakon prestanka radnog odnosa, budući isti na taj način čini kazneno djelo. Osim toga, uvidom u dopis uprave prosljeđen voditeljima dana 30.6.2021. jasno je naznačeno da je "obveza svih voditelja da pravovremeno (minimalno tjedan dana unaprijed) najave prestanak radnog odnosa zaposlenika Iskona na način da otvore tiket u Jiri za ukidanje zaposleničkog računa, kako bi systemska podrška mogla odraditi taj zadatak na vrijeme, te da je poželjno da napišu i na koje sve korisničke aplikacije treba onemogućiti pristup. Navedeni dopis završava upozorenjem uprave Iskon Internet d.d. "Molim da se navedena obveza shvati ozbiljno, obzirom je **u više revizijskih postupaka utvrđeno da se informacija o gašenju korisničkih računa ne distribuira pravovremeno, što kao posljedicu može dovesti do velikih sigurnosnih rizika, kao i regulatornih kazni**". Ponašanje okrivljenika očituje se u povredi dužne pažnje, gdje je isti svjestan posljedice koja može nastupiti, te pristaje na nju postupajući s oblikom krivnje koja se naziva neizravna namjera.

22. Dokumenti koje je okr. dostavio uz pisanu obranu "Metodologija upravljanja rizikom informacijskog sustava" od 21.11.2018., Procedura upravljanja projektima od 8.7.2019., Pravilnik o primjerenom korištenju informacijskog sustava od 20.5.2020., Politika udaljenog pristupa informacijskom sustavu od 18.12.2018., procedura upravljanja pričuvnom pohranom od 21.11.2018. postojali su i 2018., 2019. i 2020. u vrijeme revizije, a sama činjenica postojanja određenog pravilnika ili propisane procedure ne dokazuje da je pojedina mjera zaista implementirana i da se doista provodi. U pravu je tužitelj kada ističe da je dokumentom pod nazivom "Politike udaljenog pristupa informacijskom sustavu" propisana obveza ukidanja prava pristupa, ali se ista u praksi nije provodila na adekvatan način, dok je dokumentom "Politika upotrebe prijenosnih računala" propisana obveza upotrebe lozinke, ali se ista odnosi samo na pametne telefone i tablet uređaje, a ne na baze podataka, što je predmet optužnog akta. Nesporno je utvrđeno uvidom u prepisku inspektorice .

sa CISOM –koji provodi nadzor nad mjerama i odobrava sigurnosne iznimke (str.56 spisa) da se mjere revizora u potpunosti mogu ispuniti isključivo zamjenom predmetnih sustava novijim verzijama, što je bilo predviđeno u prvom kvartalu 2022., a navedeno je svojim iskazom potvrdio saslušani svjedok koji je iskazao da je cijeli sustav zamijenjen u listopadu 2022.

23. Slijedom iznijetog, sud smatra kako su u ponašanju okrivljenika u potpunosti ostvarena obilježja djela prekršaja iz čl.119.st.1.točke 58. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN73/2008,90/2011,113/2012, 80/2013,71/2014,72/2017) koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja prekršaja, obzirom nije poduzeo propisane mjere činjenično i pravno opisane u dispozitivu presude u svrhu zaštite sigurnosti i cjelovitosti elektroničke komunikacijske mreže i elektroničkih komunikacijskih usluga.

24. Za navedeno djelo prekršaja za pravnu osobu propisana je novčana kazna u iznosu od 100.000,00 do 1.000.000,00 kuna. Kako je od 1.sječnja 2023. službena valuta u RH euro novčana kazna je izražena u eurima.

25. Prilikom odlučivanja o prekršajnoj sankciji, odmjeravajući visinu novčane kazne sukladno odredbi čl. 36. st. 2. Prekršajnog Zakona sud je vodio računa o stupnju krivnje, opasnosti djela, svrsi kažnjavanja, te su uzete u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna bude lakša ili teža za počinitelja, te je sud kao olakotno okrivljeniku cijenio dosadašnju prekršajnu nekažnjavanost, kao otegotno da je bio u prekršaju dug vremenski period 3 godine. Okrivljenik je mogao i bio dužan voditi više brige o tome da do izvršenja djela prekršaja ne dođe, a budući je isto propustio, u njegovu ponašanju su u potpunosti ostvarena obilježja djela prekršaja koje mu se stavlja na teret.

26. Slijedom iznijetog, uzevši u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, te prirodu i značaj prekršaja, sud je okrivljeniku izrekao novčanu kaznu naznačenu u izreci presude od 13.272,28 EUR/100.000 kuna, smatrajući da je ista primjerena svim okolnostima konkretnog slučaja i da će se izrečenom kaznom dovoljno utjecati na okrivljenika da ubuduće ne čini takva ili slična djela, te sud smatra da će se izrečenom novčanom kaznom ostvariti opća svrha sankcija iz čl. 6. i 32. Prekršajnog Zakona.

27. Sud nije utvrdio da bi postojale naročito olakotne okolnosti koje su preduvjet za ublažavanje novčane kazne sukladno čl. 37. Prekršajnog Zakona, a koje bi postojale u slučaju da je okrivljenik uz okolnosno priznanje prekršaja eventualno izrazio žaljenje radi prekršaja uz obećanje da prekršaj neće ponoviti i naveo druge naročito olakotne okolnosti. Da su te okolnosti postojale, sud bi okrivljeniku ublažio novčanu kaznu. Naime, okrivljenik nije priznao počinjenje djela prekršaja, prije pokretanja prekršajnog postupka upozoren je od strane tužitelja na propuste, te je imao dovoljno vremena i mogućnosti pristupiti ispunjenju obveza, budući je tužitelj tek 9. rujna 2021. godine izdao prekršajni nalog.

28. Odluka o troškovima postupka temelji se na citiranim zakonskim odredbama, a visina paušala određena je prema trajanju i složenosti postupka u skladu s Rješenjem o određivanju paušalnog iznosa troškova postupka (NN18/13) kojim je paušalni iznos određen u rasponu od 13,27 eura do 63,61 eura/ 100,00-5.000,00 kuna

U Zagrebu, 6. travnja 2023.

Zapisničar
Maja Butigan v.r.

Sudac
Gordana Jurinić Manzin v.r.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ove presude okrivljenik i tužitelj imaju pravo žalbe u roku od 8 dana po primitku ove presude Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske, u dva istovjetna primjerka, putem ovog suda, na adresu Zagreb, Avenija Dubrovnik 8, bez naplate pristojbe.

Za točnost otpavka ovlaštena službenica

Maja Butigan

PRIJEMNI ŠTAMPILJ
REPUBLIKA HRVATSKA
376 HAKOM

Priljeno: 18.04.2023., 12:26:44 h		
Klasifikacijska oznaka:	Ustrojstvena jedinica:	
344-08/21-06/07	376-05-4/ŽKB	
Uredben broj:	Prilozi:	Vrijednost:
434-23-18	0	

d3341684

